

Dezvoltarea durabilă în administrarea publică

Sustainable development in public administration

Tatiana ȘAPTEFRAȚI,
doctor, conferențiar universitar,
Academia de Administrare publică

SUMMARY

Economic, social and political changes occurring in recent years in most countries, are characterized by a particularly strong impact on communities, the environment and human factors. Unfortunately, this impact is not always beneficial. In these circumstances, the subject addressed in this article is timely and current and aims to contribute to strengthening the role of central and local government bodies to identify the most appropriate solutions to the many problems facing society. In this context, the role of central government, local authorities and civil society in communities. It is noted that the civil society plays an important role in community development in a democratic state.

Keywords: sustainable development, public administration, citizen participation, effective governance.

REZUMAT

Schimbările economice, sociale și politice de profunzime care au loc în ultimii ani în majoritatea statelor lumii se caracterizează printr-un impact deosebit de puternic asupra localităților, asupra mediului și asupra factorului uman. Acest impact nu este întotdeauna benefic. În aceste condiții tema abordată în prezentul articol este oportună și actuală, ea fiind de natură să contribuie la întărirea rolului organelor administrației publice centrale și locale în identificarea celor mai adecvate soluții pentru multiplele probleme cu care se confruntă societatea. Direct responsabilă, administrația publică poate printr-o conducere creativă să „trateze rănila trecutului” și să sprijine satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și rezolva propriile necesități.

Cuvinte-cheie: dezvoltare durabilă, administrare publică, participare civică, guvernare eficientă.

Dezvoltarea durabilă nu este un concept nou. Este o exprimare recentă a unei etici foarte vechi, care implică relațiile oamenilor cu mediul înconjurător și responsabilitățile generațiilor actuale față de generațiile viitoare. Astfel, încă în 1789, Thomas Jefferson sublinia: „Prin urmare, pot spune că pământul aparține fiecărei generații pe durata existenței sale, care i se cu-

vine pe deplin și în întregime, nicio generație nu poate face datorii mai mari decât pot fi plătite pe durata propriei existențe”.

Conceptul de dezvoltare durabilă, ce leagă starea mediului de realizările economice, a fost definit pentru prima oară la mijlocul anilor '80 ai sec. al XX-lea de către **Comisia Mondială asupra Mediului și Dezvoltării**. În raportul adresat Secreta-

rului General al Națiunilor Unite în 1987, Comisia Mondială asupra Mediului și Dezvoltării a stabilit în raportul „Viitorul nostru comun”, cunoscut cu denumirea de Raportul Brundtland, standardele necesare realizării durabile pentru viitor. Acestea includ un sistem politic care să asigure participarea cetățenilor la luarea deciziilor, un sistem economic care să fie capabil să creeze surplusuri și cunoștințe tehnice durabile și bazate pe propriile forțe, un sistem de producție care să respecte obligația ocrotirii mediului în scopul dezvoltării, un sistem administrativ care să fie flexibil și să aibă capacitatea de autocorecție.

Definiția dezvoltării durabile ce se conține în Raportul Comisiei Brundtland subliniază că „**dezvoltarea durabilă răspunde necesităților generațiilor actuale, fără a compromite abilitatea generațiilor viitoare de a răspunde propriilor necesități**”. [10]

Astfel, dezvoltarea durabilă pune în balanță, în primul rând, satisfacerea nevoilor umane actuale și ale generațiilor viitoare, plasând acest obiectiv în centru. Pentru a fi atins acest deziderat, este necesar să fie satisfăcute o serie de **condiții de echilibru**:

- între diferite componente ale sistemului terestru;
- între mediu și economie;
- între numărul populației, capacitatea de suportabilitate a mediului și nivelul activității economice;
- între condițiile de muncă și viață ale diferitelor categorii de populație (echitate și justiție socială);
- între nivelul consumului și calitatea mediului;
- între gradul de satisfacere a nevoilor existente și cel (potențial) al nevoilor viitoare, al generațiilor care vor veni;
- și o serie de **condiții de evoluție**:
- sporirea nivelului de trai;
- reducerea decalajelor și sporirea echității sociale;

- creșterea volumului și a calității resurselor naturale utilizabile;

- creșterea capacității de suportabilitate a mediului;

- creșterea eficienței cu care este utilizat capitalul natural, reducerea risipei;

- micșorarea impactului tehnologic asupra mediului înconjurător.

Satisfacerea acestor condiții asigură un echilibru al creșterii care vizează fiecare component în parte – economic, tehnologic, ecologic, social-uman, precum și relațiile dintre aceste componente. [11]

Scopul general al dezvoltării durabile globale constă în îmbunătățirea vieții oamenilor și în asigurarea condițiilor necesare pentru ca oamenii să se poată realiza la potențialul lor integral. În prezent există un consens general asupra faptului că atingerea acestui scop global necesită realizarea următoarelor patru obiective:

a) o dezvoltare economică sănătoasă, bazată pe **transformări structurale**;

b) distribuirea la nivelul întregii populații a beneficiilor dezvoltării economice;

c) realizarea unei **guvernări eficiente**, adică dezvoltarea unui sistem politic care să asigure respectarea drepturilor și libertăților oamenilor;

d) implementarea unei politici economice consistente cu apărarea mediului înconjurător.

Transformarea structurală este procesul de deplasare a alocării resurselor către sistemele cu productivitate ridicată, astfel încât economia să poată susține un standard de viață ridicat pentru întreaga populație.

Guvernarea eficientă constă în activitatea administrativă competentă, în garantarea respectării legilor și în asigurarea accesului cetățenilor la informațiile de interes public.

Necesitatea unei guvernări bune la nivel național și local devine tot mai mare. În acest context statul are o sarcină triplă:

a) de a crea un mediu social și eco-

nomic sigur, stabil și echitabil pentru populație;

b) de a utiliza oportunitățile pentru creșterea producției, comerțului și veniturilor oferite de globalizare;

c) de a participa la numeroasele structuri și standarde internaționale care apar ca rezultat al problemelor globale ca cele de mediu, criminalitate, narcobusiness, corporații transnaționale, migrațiunea forței de muncă etc.

Astfel, în procesul de dezvoltare durabilă a societății un rol primordial îl are statul. Rolul statului, care a fost destul de stabil pe parcursul mai multor secole din trecut, se schimbă tot mai mult sub influența fenomenelor noi ale vieții contemporane, cauzate de progresul științific, globalizarea industriilor, afacerilor și informației. La etapa contemporană de dezvoltare durabilă a societății particularitățile rolului statului constau în identificarea problemelor concrete și determinarea căilor practice de soluționare a lor.

În literatura de specialitate chestiunea cu privire la rolul statului în dezvoltarea durabilă a societății este interpretată în mod diferit. Una dintre opiniile generale este că starea precară de dezvoltare a unei țări necesită efortul planificat, perseverent și organizat al statului sub aspect socio-economic. Unii economiști au înaintat teza, conform căreia concepțiile economice neoclasice nu pot fi aplicate fără rezerve în țările slab dezvoltate. Astfel, rolul statului, necesitatea planificării și a acțiunilor publice au fost mai pronunțate în țările slab dezvoltate, abaterea de la modelul clasic fiind mai accentuată. În ultimii ani, obiectiile față de rolul activ al statului și-au găsit confirmare în fenomenul renașterii concepției economice neoclasice, care susține că intervenția statului în economie poate aduce și prejudicii. Deși modelele economice sunt importante, modelul dezvoltării durabile este mai mult decât un model economic. Strategia de dezvoltare durabilă,

înainte de toate, trebuie să fie ajustată la situația concretă și reală.

În contextul internațional modern s-au conturat două modele de schimbare a rolului statului în dezvoltarea durabilă a societății: modelul Noii Zeelande și modelul Poloniei. [7]

Modelul Noii Zeelande susține că funcția principală a statului e de a asigura un mediu legislativ stabil și imparțial. Pe lângă aceasta, statul trebuie să ofere un șir de servicii publice și sisteme de securitate pentru cei ce nu-și pot asigura existența. De asemenea, sunt necesare mecanismele de reglementare a comerțului și a sistemului fiscal. Acest model e destul de adecvat pentru etapa modernă, însă nu lucrează prea bine în țările în curs de dezvoltare, deoarece în ultimele sectorul privat nu e suficient de dezvoltat, iar societatea nu e destul de instruită și nu dispune de veniturile necesare, pentru a se încorpora ușor în procesul de reformare.

Modelul Poloniei pune accentul pe crearea unei echipe puternice și unite, cu un lider bine pregătit pentru a supraveghea reformele din sectorul public. În conformitate cu acest model, pentru asigurarea dezvoltării durabile este necesar de a asigura o creștere economică stabilă, securitate socială, drepturile de proprietate, un mediu propice pentru economii, participarea cetățenilor. De asemenea, este necesară consolidarea capacității statului de integrare globală. Instituțiile responsabile într-un stat trebuie să fie protejate de presiunile politice și să dispună de o poziție sigură în structura statului.

Alt exemplu ce reflectă rolul statului în dezvoltarea durabilă a societății în condițiile economiei de piață este modelul Japoniei. Acesta este un model de economie de piață gestionată, în care sunt respectate mecanismele de piață, iar rolul statului constă în asigurarea gestionării economiei în scopul optimizării impactului asupra strategiei de dezvoltare.

Pentru dezvoltarea durabilă a societății nu poate fi ignorat factorul investițiilor străine directe, care conduc la urgentarea schimbărilor, obținerea fondurilor pentru soluționarea problemelor de ordin social, instruirea cadrelor, accesul la noi tehnologii. În această ordine de idei rolul guvernului devine foarte important în activitatea de elaborare a regulamentelor și politicilor cu privire la investițiile străine.

Este semnificativ rolul statului în asigurarea protecției mediului înconjurător, direcție prioritară a dezvoltării durabile, instituțiile statului având în acest caz misiunea de a elabora și a adopta legi și acte normative referitor la protecția mediului înconjurător.

În aplicarea conceptului dezvoltării durabile, guvernul poate influența comportamentul autorităților, agenților economici și populației ca subiecți ai instrumentelor politici de mediu, care au menirea să realizeze consolidarea legăturilor pozitive dintre dezvoltare și mediu și să rupă legăturile dintre creșterea economică și deteriorarea mediului. Aceasta înseamnă mutarea accentului de la cantitate spre calitate cu toate efectele pozitive ce decurg din aceasta.

Practica țărilor avansate (Slovenia, Ungaria, Republica Cehă, Lituania ș. a.) demonstrează existența unei corelații între calitatea guvernării și dezvoltarea umană. [5] În prezent, guvernarea este privită ca o activitate de conducere, de dirijare, care se bazează pe reguli și instituții democratice, reprezentând un sistem deschis, transparent, eficient și responsabil de administrare publică. Procesele de schimbare, cum sunt tranzițiile și globalizarea, trebuie să fie orientate spre satisfacerea necesităților oamenilor. În această ordine de idei, guvernarea trebuie să devină un proces ce depășește cadrul unor simple reguli și instituții ce contribuie la gestionarea schimbărilor. În contextul dezvoltării umane durabile guvernarea semnifică mai mult

decât autoritate, necesitând implicarea mecanismelor, proceselor și instituțiilor, prin intermediul cărora cetățenii și grupurile sociale își pot exprima interesele, exercita drepturile lor legale, îndeplini obligațiunile și media diferendele, implicarea unor factori-cheie ca participarea, transparența și responsabilitatea. Deoarece incertitudinea schimbărilor și a tranziției generează costuri înalte pentru diverse sectoare ale societății, guvernarea trebuie să le asigure oamenilor posibilitatea de exprimare, factorii de decizie să le ia în considerație aspirațiile, iar resursele să fie repartizate mai eficient în favoarea lor.

Dezvoltarea umană durabilă este rezultatul interacțiunii mai multor factori economici, sociali, politici, de mediu. Responsabilitatea și receptivitatea instituțiilor de stat, prin intermediul cărora sunt valorificați acești factori, sunt imperativele dezvoltării durabile.

Calitatea și eficiența guvernării consolidează capacitatea de decizie în domeniile de importanță vitală pentru procesul de dezvoltare durabilă.

Oamenii constituie scopul și mijloacele tuturor politicilor prin ce și se explică interacțiunea permanentă dintre guvern și societate. Prin prisma acestei abordări statul poate facilita interacțiunea dintre factorii de decizie și societate la fiecare etapă a procesului de implementare a politicilor publice. Simbioza dintre o guvernare eficientă și societatea civilă favorizează crearea unei coaliții puternice pentru o dezvoltare durabilă.

În condițiile democratizării societății și creării unui stat de drept „statul a devenit prea mare pentru lucruri mici și prea mic pentru lucruri mari. Lucrurile mici pot fi delegate în jos, la nivel local, la organizații participatorii, factori de decizie descentralizați. Lucrurile mari necesită delegarea în sus, pentru coordonare între politicile naționale sau spre instituțiile transnaționale”.

Pentru ca statul să fie democratic, el tre-

buie să creeze, în primul rând, mijloacele care să permită colectivității locale de a gestiona de sine stătător o parte importantă din afacerile publice locale, cetățeanului - să participe la gestionarea afacerilor publice și luarea deciziilor care îl privesc, iar acest lucru se poate realiza prin mai multă putere dată colectivităților locale, autorităților administrației publice locale alese în unitățile administrativ-teritoriale, ca și prin încurajarea structurii societății civile, asociațiilor neguvernamentale.

Multiple probleme și soluții pentru o dezvoltare durabilă își au rădăcinile în activitățile locale. În această ordine de idei, participarea și cooperarea autorităților locale reprezintă un factor determinant în îndeplinirea obiectivelor propuse. Autoritățile locale construiesc, utilizează și întrețin infrastructura economică, socială și de mediu, supraveghează procesele de planificare și stabilesc politicile și legislația de mediu locale. Numeroase decizii ce privesc investițiile majore pe care le iau autoritățile locale în intenția de a asigura servicii publice îmbunătățite și o mai bună calitate a vieții implică tipuri variate de tehnologii cu impact direct asupra mediului (de ex., administrarea deșeurilor, tratarea apei reziduale, micșorarea zgomotului și standarde superioare de calitate a aerului).

Deoarece autoritățile locale constituie nivelul de administrare cel mai apropiat de oameni, în ceea ce privește promovarea dezvoltării durabile, acestea au un rol vital în educarea, mobilizarea și formarea răspunsurilor la așteptările populației.

Potrivit rezultatelor investigațiilor efectuate de Centrul Națiunilor Unite pentru Așezări Umane – UNCHS (Habitat) și de Centrul de Tehnologii ale Mediului – IETC al Programului Națiunilor Unite pentru Mediu – UNEP, rolul autorităților locale în asigurarea dezvoltării durabile este evaluat prin intermediul a două criterii interpetrunse:

- capacitatea de a îndeplini politicile și

programele de dezvoltare durabilă;

- folosirea creativă și eficientă a tehnologiilor sigure din punctul de vedere al mediului.

Mai important decât orice, guvernământul local cu adevărat democratic este punctul pivot în care vederile, valorile și aspirațiile comunității pot fi traduse în proiecte, politici, planuri și programe, obținându-se, astfel, efectele scontate.

Problemele globale au nevoie de acțiune locală. În acest context autoritățile locale trebuie să focuseze activitățile în așa mod încât să facă mai durabilă dezvoltarea zonei locale și să perceapă contextul global al deciziilor adoptate în acest domeniu.

Dezvoltarea durabilă are ca scop major edificarea comunităților durabile. În acest context dezvoltarea durabilă a comunităților are ca obiective majore protejarea mediului, eradicarea sărăciei, îmbunătățirea calității vieții, dezvoltarea și menținerea unei economii locale viabile și eficiente. O comunitate viabilă apreciază și promovează ecosisteme sănătoase, utilizează eficient resursele, dezvoltă și asigură o economie locală viabilă. Comunitatea durabilă are viziune de dezvoltare susținută și promovată de toate sectoarele comunitare, asociații civice, autoritate publică locală, organizații religioase, tinerii etc. Ea este cea care deține controlul asupra procesului de dezvoltare, a deciziilor pe care le elaborează și adoptă, asigurând durabilitatea la nivel local. Această comunitate durabilă posedă o structură socială activă. Ea își mobilizează resursele pentru a asigura servicii medicale calitative și un nivel de viață mai ridicat pentru toți rezidenții prin limitarea deșeurilor, prevenirea poluării, maximalizarea conservării și promovării utilizării eficiente a resurselor locale pentru revitalizarea economiei locale.

Funcțiile administrației publice locale au un efect direct asupra viabilității dezvoltării, dat fiind faptul că realizarea lor solicită din partea autorităților locale elabo-

area de documente și programe strategice care în mod inevitabil reflectă starea de lucruri referitor la ce se întreprinde și ce se va întreprinde de către autoritățile publice locale pentru a asigura respectarea criteriilor dezvoltării durabile.

Importanța deosebită pe care o au autoritățile locale/municipalitățile în dezvoltarea durabilă este datorită faptului că acestea:

- reprezintă și activează în numele comunității locale;
- au un rol important în procesul de planificare;
- prestează, autorizează sau influențează diverse servicii, de care depinde calitatea vieții la nivel local;
- administrează o mare parte a mediului tehnogen și natural;
- pot influența prin diferite metode educative, consultative, informative și prin exemple;
- pot cataliza relațiile de parteneriat cu alte organizații;
- au un impact direct important în calitate de consumatori, cumpărători și angajați.

Înainte de toate, administrația locală aleasă pe cale democratică este punctul central în care ideile, valorile și aspirațiile comunității pot fi traduse în proiecte, strategii, planuri și programe, realizându-se, astfel, în plan practic. Problemele globale se rezolvă prin acțiuni la nivel local. Conceptul dezvoltării durabile reiese din necesitatea de a face dezvoltarea la nivel local mai durabilă și de a ajunge la înțelegerea implicațiilor globale ale deciziilor fiecăruia. Acest concept solicită realizarea mai multor activități cu resurse mai puține, folosirea capacităților proprii mai mult decât resursele mediului, precum și aspirarea la un mediu și o calitate mai bună a vieții.

Procesul de dezvoltare durabilă a comunităților cuprinde șapte componente, care includ activități ce țin de compe-

tența autorităților administrației publice locale și activități care trebuie realizate în sfera întregii comunități.

Acțiuni în sfera autorităților administrației publice locale:

1. Administrarea și perfecționarea acțiunilor autorităților locale/municipalității pentru dezvoltarea durabilă.

2. Integrarea principiilor dezvoltării durabile în proiectele, planurile, strategiile și activitățile autorităților locale/municipalități.

Acțiuni în sfera întregii comunități:

3. Conștientizarea și educația.

4. Consultarea și implicarea întregii comunități.

5. Acțiuni de parteneriat.

6. Elaborarea unei strategii locale de dezvoltare durabilă sau a unui plan local de acțiuni.

7. Evaluarea, monitorizarea, raportarea.

Principiile de dezvoltare durabilă trebuie să fie integrate în politica și acțiunile comunității: în structurile oficiale, în instituțiile de învățământ și în orice alt loc din sfera autorității locale. Dezvoltarea durabilă trebuie concepută ca o parte componentă a culturii manageriale, și nu ca ceva opțional. Personalul trebuie să fie instruit pentru a înțelege mai bine care sunt principiile generale de dezvoltare durabilă, iar ulterior - învățat să implementeze aceste principii în activitățile zilnice.

Trebuie să fie luate în considerație și alte probleme, cum ar fi cumpărarea produselor „ecologice” sau locale, reducerea consumului de energie, monitorizarea ecologică, evitarea unor situații periculoase legate de deșeuri sau de folosirea unor substanțe chimice nocive, cum ar fi pesticidele.

Literatura de specialitate indică o serie de metode de instrumente administrative, care ar putea perfecționa acțiunile autorităților locale pentru o dezvoltare durabilă, cum ar fi [6,11]:

- declararea scopurilor și intereselor de grup;

- grupurile de lucru interdepartamentale și multidisciplinare, cu menirea de a promova dezvoltarea durabilă;

- criteriile pentru evaluarea hotărârilor luate din punctul de vedere al principiilor dezvoltării durabile;

- sistemele de management de mediu înconjurător, cum ar fi Schema Europeană pentru Ecomanagement și Audit (SEMA);

- instruirea întregului personal al comunității, nu doar a celui care activează în domeniul mediului, arătându-le ce ar putea înreprinde în activitatea zilnică, pentru a promova dezvoltarea durabilă.

Integrarea principiului dezvoltării durabile în strategia și activitățile comunității/municipalității. După cum am menționat anterior, toate funcțiile administrației publice locale au un efect direct asupra obținerii unei dezvoltări durabile.

Este important ca toate activitățile autorităților publice locale să se încadreze într-o strategie generală coerentă a dezvoltării durabile. Toate planurile sociale trebuie să se conformeze interesului general de dezvoltare durabilă.

Conștientizarea și educația. Întrucât locuitorii urmează să ia parte activă la realizarea acțiunilor de dezvoltare durabilă la nivel local, ei trebuie să înțeleagă bine problemele, pentru a găsi soluțiile corecte. Deseori problemele locale, cum ar fi deșeurile sau parcarea mașinilor, sunt un bun punct de plecare, însă oamenilor trebuie să li se explice că acestea, de fapt, sunt doar simptome ale unor probleme mai mari. În acest sens se recomandă de a fi organizate campanii de conștientizare a populației vis-à-vis de aceste probleme, care ar putea fi asociate cu diverse modalități de economisire a banilor (de ex., prin economisirea energiei). Alte metode cuprind: organizarea unor competiții, oferte speciale pentru procurarea unor produse care contribuie la promovarea dezvoltării durabile, cum ar fi becuri electrice cu consum redus, izolatoari pentru rezervoarele de apă fierbinte,

lăzi etc., amenajarea de standuri în librării și la festivaluri locale etc., utilizarea presei scrise și a radioului local pentru propagarea subiectelor importante.

Alt domeniu de activitate este folosirea instituțiilor de învățământ pentru propagarea conceptului de dezvoltare durabilă nu numai în cadrul programului de studiu, ci și prin administrarea ecologică a școlilor, amenajarea terenurilor etc. Un rol aparte în ceea ce privește conștientizarea și educația pentru o dezvoltare durabilă revine instituțiilor universitare de învățământ, precum și programelor de instruire a adulților.

Consultarea și implicarea întregii comunități. Promovarea dezvoltării durabile încurajează o participare cât mai activă a comunității. Însă la începutul acestui proces autoritățile administrației publice trebuie să-i consulte pe membrii comunității în legătură cu problemele locale. Orice strategie de dezvoltare durabilă trebuie să reprezinte efortul comun al diferitelor sectoare ale societății și ale locuitorilor. Acest fapt nu conduce la subminarea autorității administrației locale în luarea deciziilor, ci îi ajută pe reprezentanții aleși să ia hotărâri, care se vor baza pe necesitățile și aspirațiile populației băștinașe.

Acțiuni de parteneriat. Lista de acțiuni pentru o dezvoltare durabilă este prea mare pentru a putea fi abordată doar de către administrația locală. Colectivitățile nu dispun încă de suficiente mijloace financiare pentru a iniția acțiuni de dezvoltare durabilă a comunității. Autoritățile locale nu trebuie să realizeze singure această activitate. Locuitorii comunităților vor sesiza importanța dezvoltării durabile doar atunci când vor vedea că în acest proces sunt implicați și alți factori interesați. Parteneri potențiali ar putea fi companiile private din teritoriu, companiile de prestare de servicii publice (energie, telecomunicații, apă și rețele de canalizare etc.), companiile auto, grupurile de voluntari din

cadrul comunității și din afara acesteia ș. a.

Administrația publică locală are posibilități reale de a depăși această situație și de a atinge un nivel înalt de comunicare activă prin instrumente foarte simple: un telefon al încrederii, o cutie de scrisori, întâlniri ale reprezentanților puterii locale cu populația, organizarea și desfășurarea audiențelor la funcționarii publici, panouri, ziare, programe locale TV și radio etc. [9].

Următorul pas îl constituie analiza problemelor existente în comunitate și prioritizarea lor. Această activitate este necesară din motivul că resursele administrației publice locale sunt limitate și soluționarea tuturor problemelor este imposibilă. Analiza problemelor prioritare se va efectua împreună cu reprezentanții societății civile. Aceste analize și cercetări ale problemelor prioritare existente în comunitate se pot efectua printr-un șir de întâlniri comune ale consiliilor locale cu liderii formali și neformali din societatea civilă, cu reprezentanți ai instituțiilor educaționale, de cercetări și din sfera de afaceri.

După identificarea celor mai stringente probleme ale comunității, se formează coaliții și parteneriate cu factori de decizie locali. Asemenea parteneriate și acorduri de cooperare vor contribui la soluționarea unui număr mai mare de probleme decât

dacă administrația publică locală ar lucra în izolare. Deoarece în multe cazuri se pot găsi interese comune între diferiți factori de decizie, ajungându-se la soluții mai simple și mai puțin costisitoare ale numeroaselor probleme locale. Administrația publică locală dispune de posibilități reale de colaborare cu factori de decizie la nivel internațional, care ar putea fi programe de asistență tehnică, asociații internaționale profesionale sau educaționale, rețele de distribuire a informației și de schimb de informație sau specialiști, programe de înfrățire sau colaborare a localităților, societăți de ajutorare a anumitor categorii de populație (invalidi, copii orfani, minorități).

În activitatea de căutare a partenerilor nu trebuie excluși cetățenii care nu sunt asociați în niciun fel de organizații sau instituții, dar ar dori să ofere ajutor.

Problema dezvoltării durabile a localităților și a teritoriilor se înscrie printre problemele de importanță majoră și pentru țara noastră. Imperativul dezvoltării durabile este determinat de obligațiile asumate prin convențiile internaționale de necesitatea îndeplinirii exigențelor de integrare în Uniunea Europeană, dar și de necesitatea participării la stoparea cursului periculos al dezvoltării actuale, sarcină prioritară pentru secolul al XXI-lea.

BIBLIOGRAFIE

1. Strategia Națională de Dezvoltare a Republicii Moldova 2020. În: <http://www.e-democracy.md/files/parties/strategia-moldova-2020.pdf>
2. Agenda Locală XXI a CMRE. Ghid de bază.
3. Rolul autorităților locale în protecția mediului și gestionarea resurselor naturale. Ghid practic. Editura „Cartea Moldovei”. Chișinău, 1999.
4. Bryane Michael. Dezvoltarea capacităților de guvernare: Provocări pentru țările din Europa Centrală și de Est. Chișinău, 2005.
5. Chiriac Liubomir. Probleme actuale ale dezvoltării locale, Chișinău, 2004.
6. Bivol Elena. „Evoluția rolului statului în plan mondial”, în revista metodică-științifică trimestrială „Administrarea Publică”, nr.1/2000.
7. Bivol Elena. „Conlucrarea organelor administrației publice locale cu factorii de decizie locali, naționali și internaționali”, în materialele Conferinței științifico-practice: Probleme actuale ale teoriei și practicii administrației publice, Chișinău, 2001.

8. Munteanu Igor. „Studiu asupra dezvoltării locale în Republica Moldova”, Biblioteca Fundației Viitorul, editura „Cartier”, 2000.

9. Rusu Valeriu. Dezvoltarea durabilă – speranța comunităților și generațiilor, Ed. PP „Mediul Ambiant”, Chișinău, 2002.

10. Șaptefrați Tatiana. Rolul APL în dezvoltarea durabilă a comunităților. Materialele conferinței științifico-practice „Probleme actuale ale teoriei și practicii administrației publice”, Chișinău, 26 aprilie 2001.

11. Șaptefrați Tatiana. „Corelația dintre guvernarea eficientă și dezvoltarea umană durabilă”. Tezele conferinței internaționale științifico-practice din 18 mai 2005 „Academia de Administrare Publică pentru o guvernare transparentă, responsabilă și democratică”, Chișinău, 2005.

Prezentat: 6 februarie 2017.

E-mail: tsapte@rambler.ru